

Politiek en ruimte

Opgave 1 – Brazilië, een nieuwe agrarische supermacht

Gebruik de bronnen 1 tot en met 3 van het bronnenboekje.

Volgens bron 1 is de groei van de Braziliaanse landbouwsector voorlopig nog niet ten einde.

1p **1** Welk ruimtelijk kenmerk van Brazilië is hiervan de voornaamste oorzaak?

Er is een verandering opgetreden in de agrarische export uit Brazilië naar China.

1p **2** Geef de oorzaak van deze verandering.

Hoewel Brazilië de op twee na grootste producent van suiker ter wereld is, blijft het wat betreft de export van suiker naar de EU achter bij veel kleinere producenten zoals Mauritius, Fiji en Guyana.

2p **3** Geef de politiekgeografische verklaring voor het kleine aandeel van Brazilië in de suikerimport van de EU in vergelijking tot het aandeel van de drie genoemde landen.

Binnen de Europese Unie denkt men verschillend over het opheffen van handelsbarrières voor de import van landbouwproducten.

2p **4** Beargumenteer aan de hand van gegevens op kaartblad 78 (51e druk: 68) uit de atlas dat het standpunt van het Verenigd Koninkrijk over het opheffen van de EU-handelsbarrières op landbouwproducten vermoedelijk verschilt van dat van Griekenland.

Politiek en ruimte

Opgave 1 – Brazilië, een nieuwe agrarische supermacht

bron 1

Brazilië heeft alles te winnen bij vrijhandel

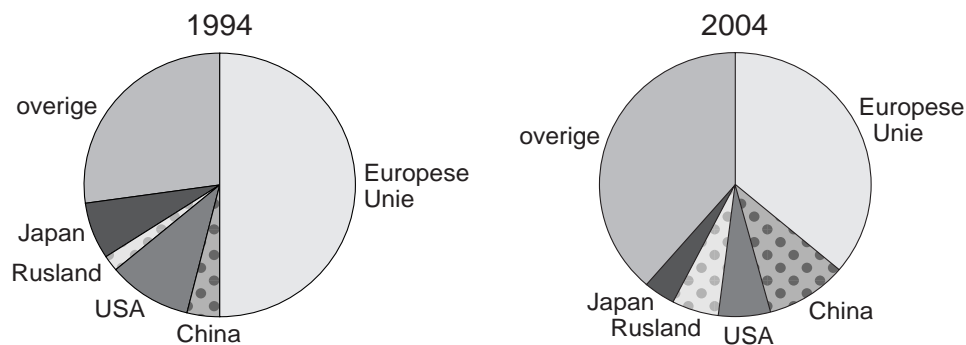
Nederland en de rest van Europa beginnen het te beseffen: Brazilië is de nieuwe agrarische supermacht. Brazilië wil meer toegang tot de Europese markt. Minister Veerman: "Dan spoelt de pluimveesector in Nederland gewoon weg." Cijfers en statistieken over de Braziliaanse landbouwsector blijven verbazen. Het land, dat eenderde van zijn bruto binnenlands product met de landbouw verdient, is de grootste producent ter wereld van koffie en sinaasappelsap, nummer twee in sojaproducten, rundvlees en pluimvee en nummer drie in suiker.

De groei die de Braziliaanse agrosector sinds de jaren negentig van de twintigste eeuw heeft doorgemaakt, is nog niet ten einde.

vrij naar: NRC, 20 januari 2006

bron 2

De agrarische export van Brazilië naar bestemming in 1994 en 2004

vrij naar: <http://www.iconebrasil.org.br>

bron 3

Import van suiker in de EU naar herkomst in 1994 in %

Mauritius	28
Fiji	10
Guyana	9
Swaziland	7
Jamaica	7
Brazilië	7
Cuba	6
Overige landen	26
Totaal	100

bron: De Grote Bosatlas, 52e druk

Opgave 2 – Gemeentelijke herindeling in Het Gooi en Vechtstreek

Gebruik bron 4 van het bronnenboekje.

De gemeenten Blaricum en Laren proberen aan de in bron 4 beschreven gemeentelijke herindeling te ontkomen door nauwer te gaan samenwerken met Eemnes.

- 1p **5** Geef een oorzaak waardoor een nog nauwere samenwerking tussen deze drie gemeenten politiekgeografisch wel eens op problemen zou kunnen stuiten.
- 2p **6** Geef een politiekgeografisch argument vóór en een politiekgeografisch argument tégen samenvoeging van de gemeenten in 'Het Gooi en Vechtstreek' tot één grote Gooistad met 250.000 inwoners.

Wat betreft het aantal inwoners is Hilversum verreweg de grootste gemeente in 'Het Gooi en Vechtstreek'.

- 2p **7** Leg uit waarom desondanks het verzorgingsgebied van Hilversum als secundair regionaal centrum vrij klein is.

Atlaskaart 57A (51e druk: 51A) is gebaseerd op gegevens van rond 1970. Hilversum was toen al een secundair regionaal centrum. Sinds die tijd heeft Almere zich óók tot secundair regionaal centrum ontwikkeld. Toch is het niet erg waarschijnlijk dat het verzorgingsgebied van Hilversum kleiner is geworden door de ontwikkeling van Almere.

- 2p **8** Leg vanuit de fysiekruimtelijke structuur van deze regio uit waarom dit niet erg waarschijnlijk is.

Opgave 2 – Gemeentelijke herindeling in Het Gooi en Vechtstreek

bron 4

Fusies op komst in Het Gooi

Hilversum – ‘Het Gooi en Vechtstreek’ gaat bestuurlijk op de schop. De provincie Noord-Holland heeft plannen voor één of meer gemeentelijke herindelingen. Deze samenvoegingen moeten al in 2009 ingaan. Gedeputeerde Albert Moens presenteerde gisteren in Haarlem vier varianten: één grote gemeente Gooi en Vechtstreek of een opsplitsing van de regio in twee, drie of vier gemeenten.

Het provinciebestuur spreekt nog geen voorkeur uit voor één van de varianten. Een groot Gooistad zou bijna 250.000 inwoners tellen en één van de grotere steden van het land worden.

Een in tweeën gesplitste regio wordt vanuit het oogpunt van regionale samenhang en bestuurskracht de meest logische optie genoemd. Laren, Blaricum en Wijdmeren zijn voorlopig nog even buiten het herindelingsproces gehouden. De eerste twee gemeenten werken al samen met Eemnes (de zogeheten BEL-gemeenten). Wijdmeren, dat sinds januari 2002 bestaat, oriënteert zich op andere plassengemeenten als Abcoude en Loenen. Wijdmeren is een samenvoeging van 's-Graveland, Loosdrecht en Nederhorst den Berg.

bron: de Gooi en Eemlander, 16 november 2005

Opgave 3 – Sri Lanka, een etnisch kruitvat

Gebruik de bronnen 5 tot en met 8 van het bronnenboekje.

- Tamils tref je niet alleen op Sri Lanka aan. Ook in Maleisië leven ongeveer 1,5 miljoen Tamils.
- 2p **9** Leg uit met behulp van de kaartbladen 185 en 193 (51e druk: 164 en 171) waarom er zo veel Tamils in Maleisië zijn.
- 2p **10** Noem twee sociaal-culturele factoren die hebben bijgedragen aan het zo sterk ontwikkelde gevoel van regionaal bewustzijn van de Tamilbevolking op Sri Lanka.
- Tijdens de vredesbesprekingen in 2002 leken de Tamils op Sri Lanka bereid genoeg te nemen met een zekere mate van autonomie.
- 1p **11** Met welk begrip wordt een dergelijk streven naar beperkte autonomie gewoonlijk aangeduid?
- Veel Tamil Tijgers zouden op Sri Lanka het liefst een geheel onafhankelijke Tamilstaat stichten, bevolkt door alle Sri Lankaanse Tamils. Afgezien van het verzet van de regering van Sri Lanka daartegen, is er nog een ruimtelijk probleem dat het stichten van een geheel onafhankelijke Tamilstaat in de weg staat.
- 1p **12** Welk ruimtelijk probleem is dat?
- Het stichten van zo'n volledig onafhankelijke Tamilstaat vereist natievorming en dat laatste lijkt bij de Tamils geen gemakkelijke opgave.
- 3p **13** Geef vanuit drie verschillende dimensies een oorzaak waardoor natievorming bij de Tamils op moeilijkheden stuit.

Opgave 3 – Sri Lanka, een etnisch kruitvat

bron 5

Tamils op Sri Lanka

De 3,6 miljoen Tamils (18 procent van de bevolking) vormen de grootste etnische en culturele minderheid van Sri Lanka. Ze komen oorspronkelijk uit het zuiden van India, waar de deelstaat Tamil Nadu nog altijd veel Tamils telt. De afwijkende etnische afkomst ten opzichte van de Singalezen blijkt uit een wat donkerder huidskleur en een andere gezichtsvorm. Maar opvallender zijn de culturele verschillen met de Singalezen. De Tamils kun je naar herkomst in twee groepen verdelen. De Jaffna-Tamils stammen af van kolonisten uit Zuid-India, die zich al vanaf de 3e eeuw voor Christus in het noorden van Sri Lanka gevestigd hebben. De tweede, veel kleinere groep, wordt gevormd door de India-Tamils. Deze groep bestaat uit afstammelingen van Tamil-koelies¹⁾, die in het begin van de 20e eeuw door de Engelsen uit Zuid-India naar Sri Lanka zijn gehaald om daar te werken op de plantages. Het grootste deel van deze groep leeft nog steeds op de thee- en rubberplantages in het centrale bergland. Tussen Jaffna-Tamils en India-Tamils bestaat een groot verschil in maatschappelijke status. De Jaffna-Tamils vormen een sociaal, cultureel en economisch volledig ontwikkelde en zelfstandige samenleving, levend in een gebied waarop zij hun historische rechten kunnen laten gelden. De India-Tamils daarentegen vormen een bezitloze bevolkingsgroep die economisch en politiek volledig afhankelijk is van de omringende Singalese samenleving. Zij worden daarom door de Jaffna-Tamils niet als gelijken beschouwd, maar als verre en onbeduidende verwanten.

noot 1 koelie = dagloner

bron: Cito

bron 6

Een papieren bestand

De strijd in Sri Lanka escaleerde in 1983 toen al bestaande spanningen tussen de Singalese meerderheid en de Tamilminderheid uitmondde in oorlog. De Tamils, die zich achtergesteld en gediscrimineerd voelen door de Singalezen, eisten een eigen staat. (...)

De onafhankelijkheid wordt bevochten door de Tamil Tijgers.

Negentien jaar en zeker 65.000 doden later werd in februari 2002 een staakt-het-vuren gesloten, na bemiddeling door Noorwegen. Dat had gevolgd moeten worden door een vredesakkoord, maar de onderhandelingen liepen eind 2003 vast. Na de tsunami was er even hoop dat die de partijen dichter bij elkaar zou brengen, maar ruzie over de verdeling van de hulp torpedeerde de vredeskansen. Nu het aantal aanslagen en doden weer gestaag oploopt, bestaat het bestand in feite alleen nog op papier.

bron: Trouw, 21 januari 2006

bron 7

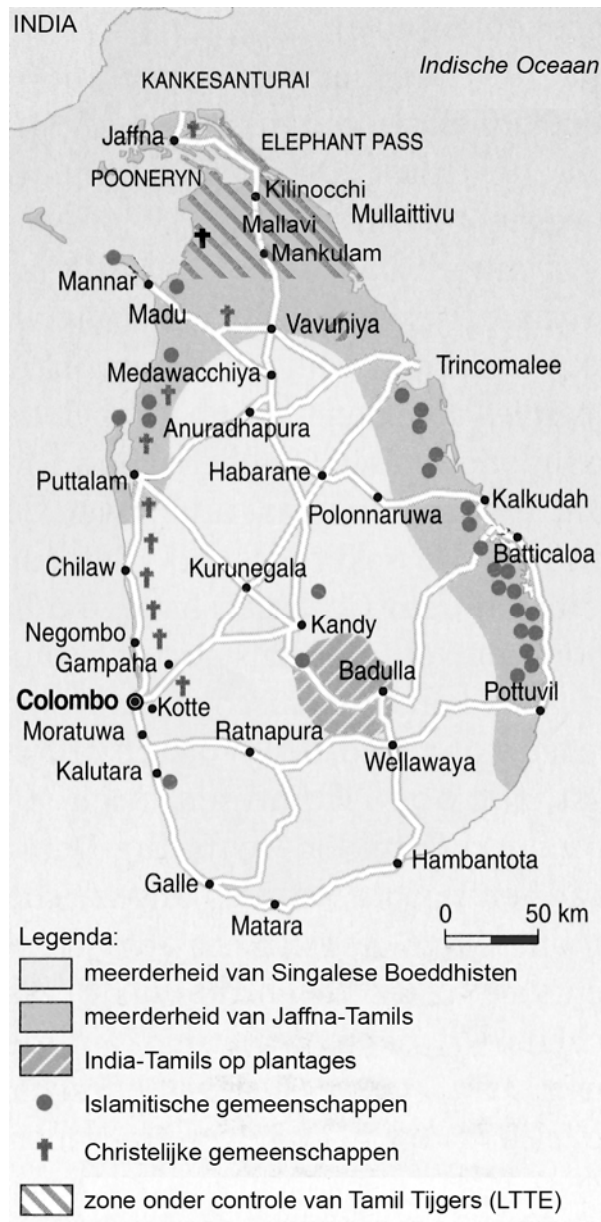
Religieuze groepen in Sri Lanka (2001)

Boeddhisten	69%
Moslims	8%
Hindoes	17%
Christenen	6%

bron: CIA, World Fact Book

bron 8

Sri Lanka, een verdeeld land

vrij naar: *Le Monde diplomatique, Atlas der Globalisering, Parijs, 2003*